

FI lausuntopyyntö VV

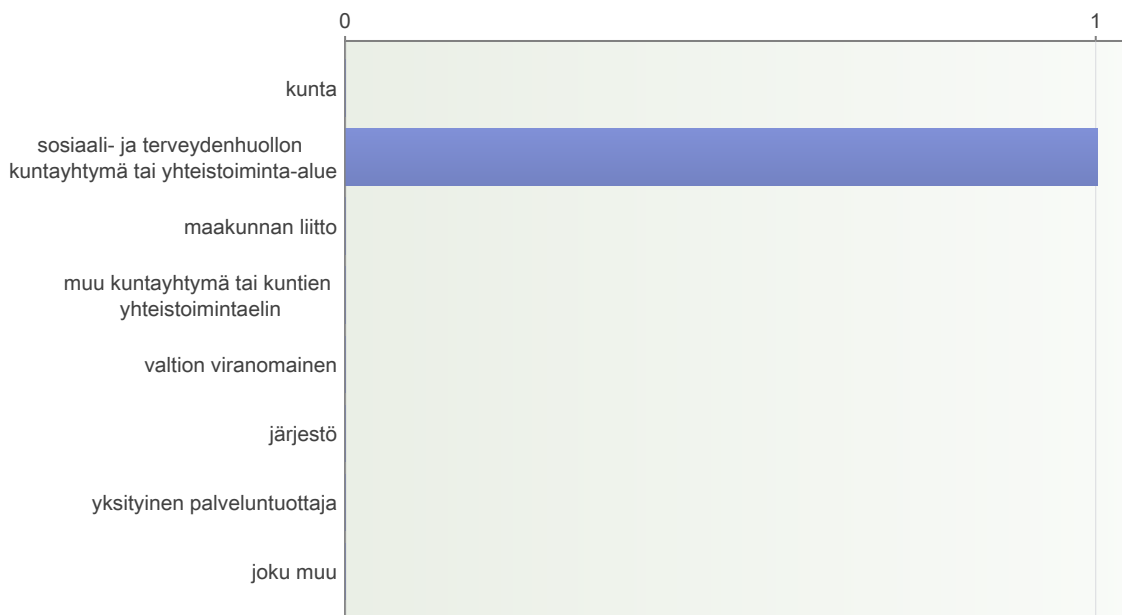
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymä	Marika Metsähonkala	Seija Aaltonen	20.3.2017	Johtoryhmä

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveyst- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

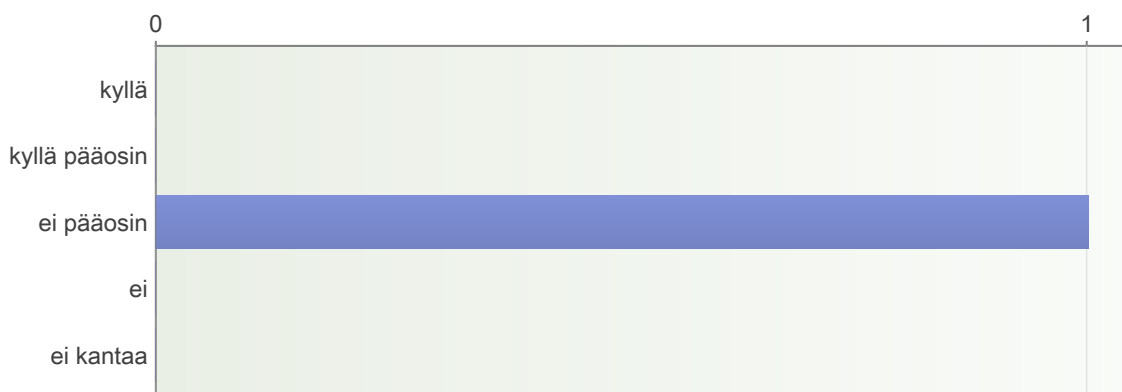
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Luonnoksen perusteella ei hahmotu voimassa olevan lainsäädännön edellyttämää, asiakkaan näkökulmasta toimiva kokonaisuutta.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

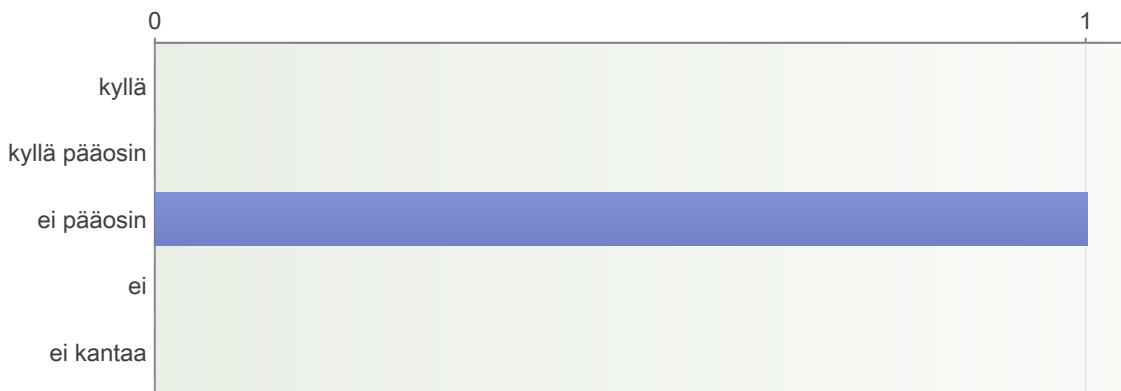
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslakiesitys lähtee siitä, että asiakkaat kykenevät perustellusti valitsemaan palvelunsa ja hallitsemaan palvelukokonaisuuttaan. Varsinais-Suomen erityishuoltopiiri on erityisen huolissaan niiden asiakkaiden oikeuksien toteutumisesta, joilla on paljon tuen tarvetta tiedon saannissa ja oman mielipiteen ilmaisussa.

Lakiluonnos lähtee siitä, että asiakkaat pääosin kykenevät perustellusti valitsemaan palvelunsa ja hallitsemaan palvelukokonaisuuttaan. Mitä monimutkaisemmaksi järjestelmä muotoutuu, sitä enemmän on panostettava sen käyttäjien tukemiseen. Mikäli asiakkaiden voimavarat eivät ole riittävät tai valinnanvapauden käyttämiselle tarjottu tuki ei ole riittävää ja oikeanlaatuista, eivät lakiesitykselle asetetut tavoitteet toteudu.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli palvelut eivät ole saavutettavia, yksilöllisiä tarpeita vastaavia, jää vaikeavammaisten ihmisten valinnanvapaus muuta suppeammaksi. Vaikeimmin vammaiset ihmiset tarvitsevat useita, laaja-alaisia palveluita (esim. kuntoutus-, asumis- ja päivätoimintapalvelut), jolloin tulee varmistaa että palveluketjut toimivat ja ne on sovitettu yhteen. Toimimattomuus voi johtaa palveluiden sirpaleisuuteen, mikä ei edistä vammaisten ihmisten hyvinvointia, terveyttä ja elämänlaatua.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

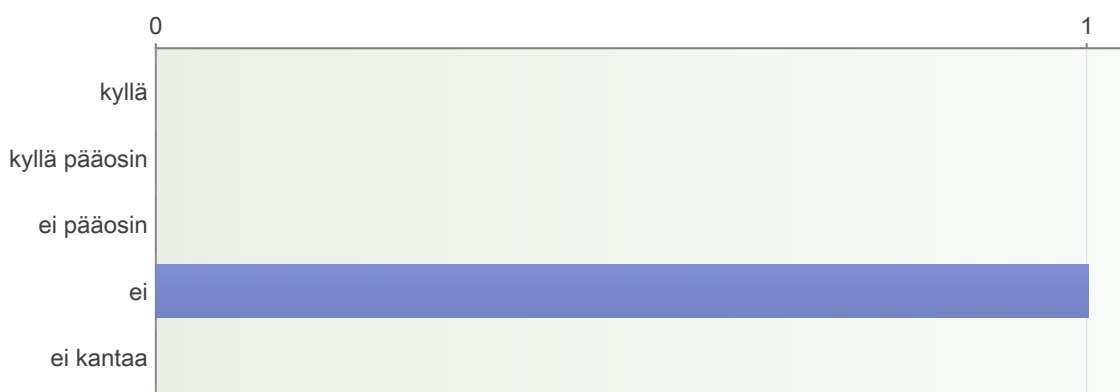
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluohjaus tulee vaatimaan nykyistä huomattavasti enemmän resursseja ja osaamista, jota ei ole huomioitu missään lakiuudistuksissa.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

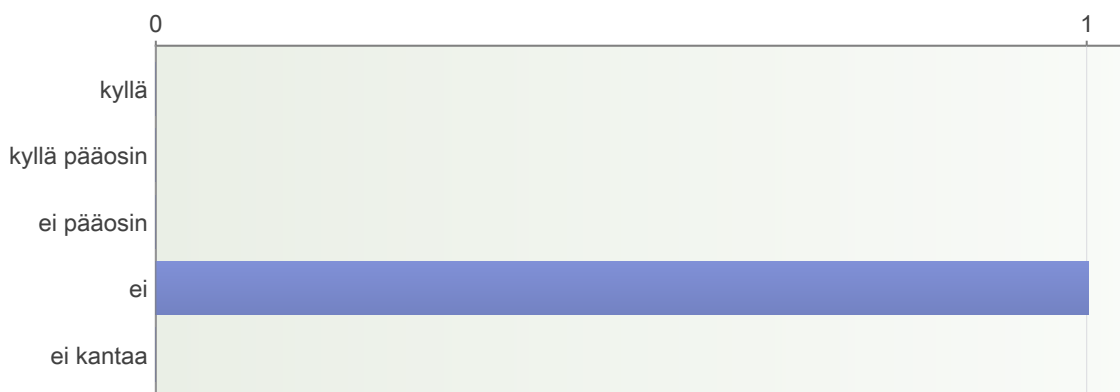
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riskinä on, että lakiesitys lisää byrokratiaa mm. järjestelmän hallinnassa, valvonnassa ja ohjauksessa, mikä kasvattaa maakunnan hallintokustannuksia. Lakiesitys edellyttää panostamista vaikuttavuuden arviointiin ja seurannan järjestelmien kehittämiseen ja tämä vaatii myös lisäresursseja. Riskinä on myös, että palvelujärjestelmän pirstaloituminen lisää kustannuksia.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

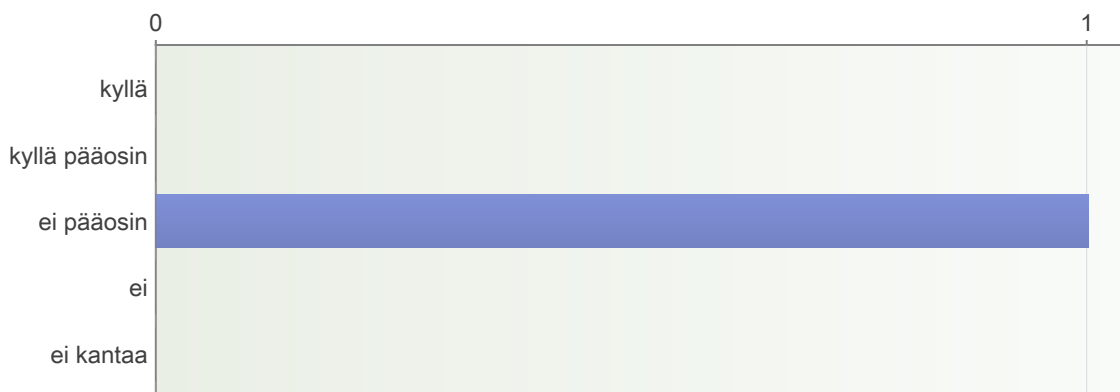
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Poliittinen päätöksenteko siirtyy kauas.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

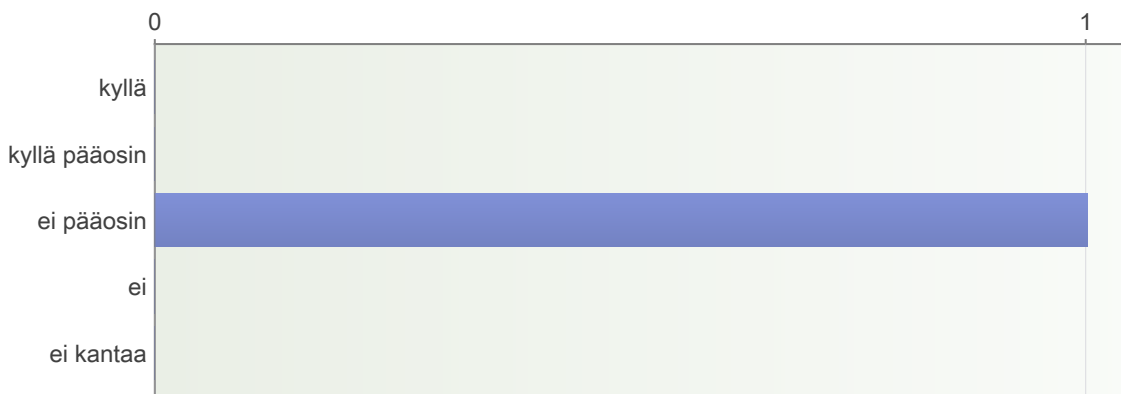
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluinnovaatioiden paketointi on pulmallista, koska se ylittää substanssilakien rajoja. Uusien innovaatioiden kehittäminen edellyttää rahoituksen suuntaamista tutkimukselle ja kehittämistoiminnalle.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

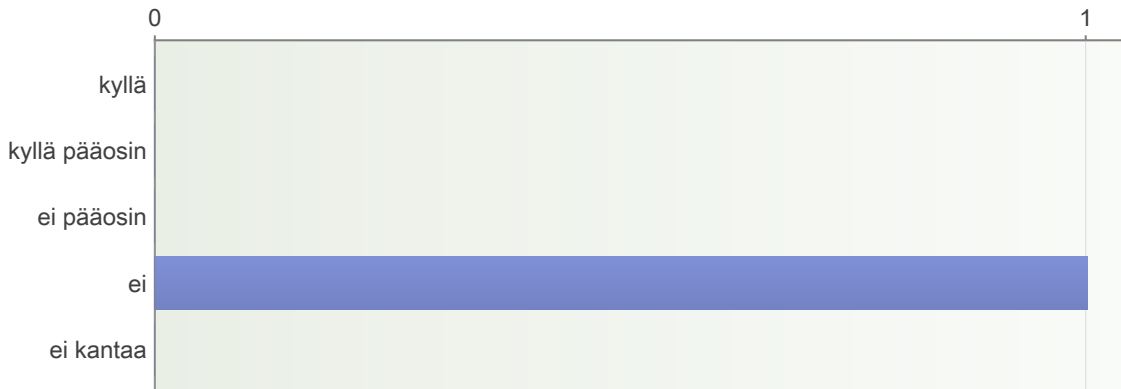
- Luonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainittu sosiaalipalveluiden osalta sellaisia palveluita (esimerkiksi perhetyö ja asumispalvelut), joiden antaminen perustuu sosiaalihoitolain mukaan palvelutarpeen arviointiin ja päätökseen. Luonnoksessa tulisi selkiyttää, miten palvelutarpeen arvio toteutetaan. Asiakkaalla on laajennetun perustason palveluita annettaessa oltava aina oikeus kokonaisvaltaiseen palvelutarpeen arviointiin, elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

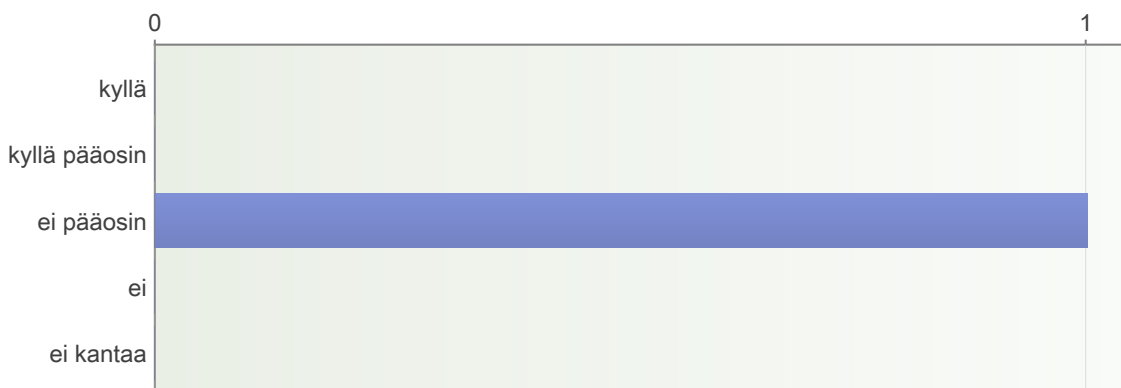
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- järjestämisvastuu sisältää aina myös laadunvalvonnan vastuun asiakkaalle palveluista. Ehdotetussa mallissa palveluntuottajien valvontaan ei ole tältä osin kiinnitetty riittävästi huomiota.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

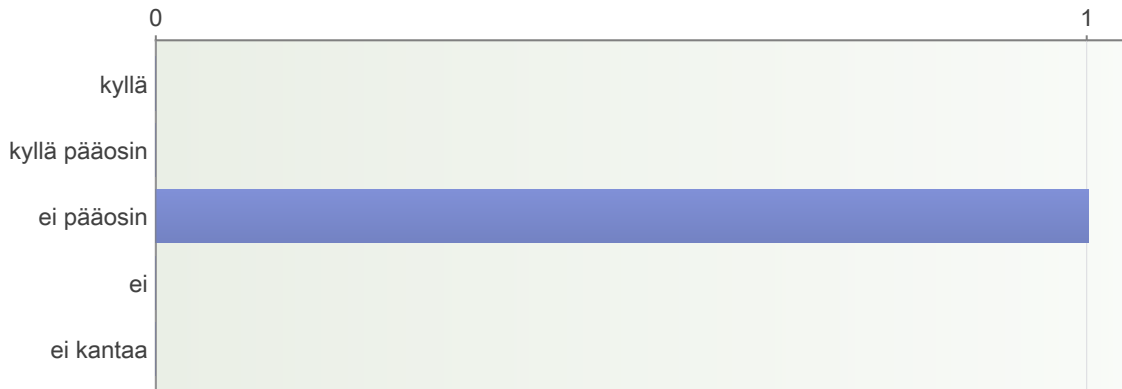

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

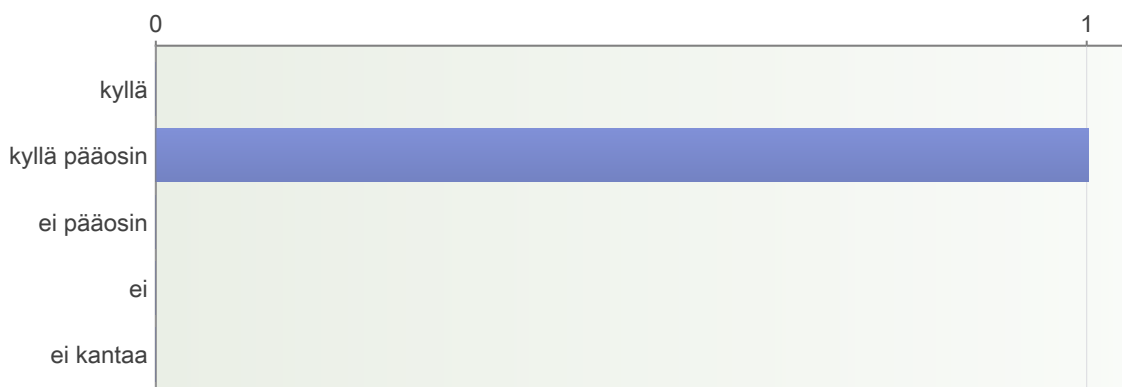
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säädöksen toteutuminen huomattavaa panostusta palveluohjaukseen, koordinaatioon ja asiakkaiden tukemiseen päätöksenteossa (tuettu päätöksenteko). Vammaisten henkilöiden ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien asiakasryhmien kannalta ammatillisesti ja tehokkaasti toteutetulla palveluohjauksella tulisi uudessa järjestelmässä olemaan erittäin merkittävä rooli. Sitä ei voi korvata esim. vapaaehtoistyöhön perustuvalla tuetulla päätöksenteolla.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

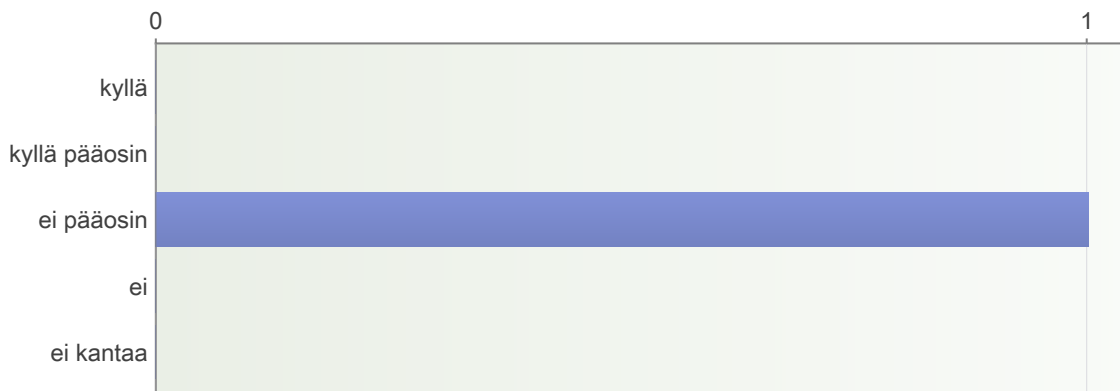
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos lähtee siitä, että asiakkaat pääosin kykenevät perustellusti valitsemaan palvelunsa ja hallitsemaan palvelukokonaisuuttaan. Mitä monimutkaisemmaksi järjestelmä muotoutuu, sitä enemmän on panostettava sen käyttäjien tukemiseen. Mikäli asiakkaiden voimavarat eivät ole riittävät tai valinnanvapauden käyttämiselle tarjottu tuki ei ole riittävää ja oikeanlaatuista, eivät lakiesitykselle asetetut tavoitteet toteudu.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin käytön laajuudesta päättää viime kädessä maakunta. Osa asiakkaista voi käyttää valinnanvapautta, osa ei mikäli tuki päätöksenteolle on olematon/riittämätön. Lisäksi valinnanvapautta rajataan tosiasiallisesti kunkin maakunnan päättämällä asiakassetelin arvolla, esim. takuueläkkeen varassa elävällä kehitysvammaisella henkilöllä ei ole mahdollisuutta kustantaa hinnaltaan setelin arvon ylittäviä palveluja.

30. 10b. Turvaako asiakasetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

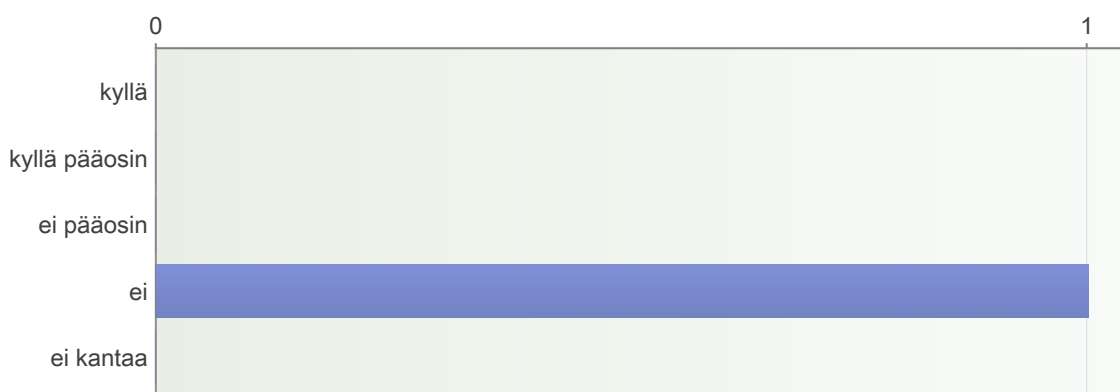
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säädöksessä tulee kiinnittää enemmän huomiota palvelun sisällön ja laadun valvontaa. Näissä on suuria puutteita tällä hetkellä.

32. 10c. Ovatko asiakasetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

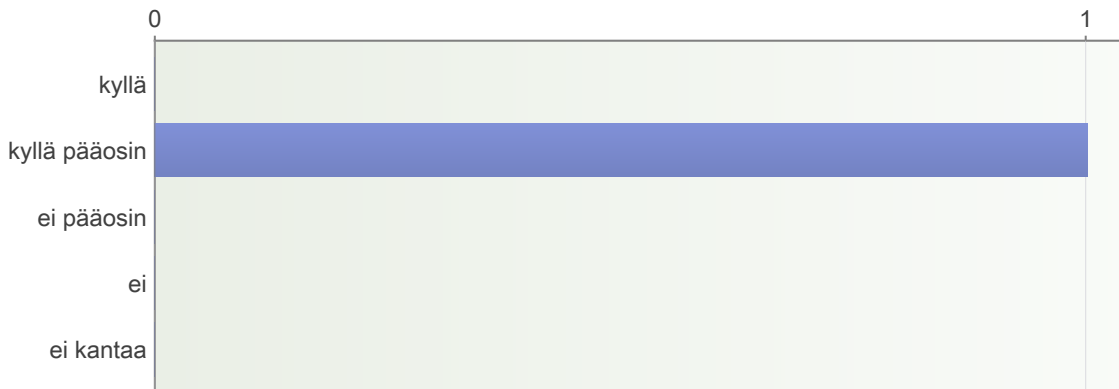
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tietoa ei ole riittävästi saatavilla.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

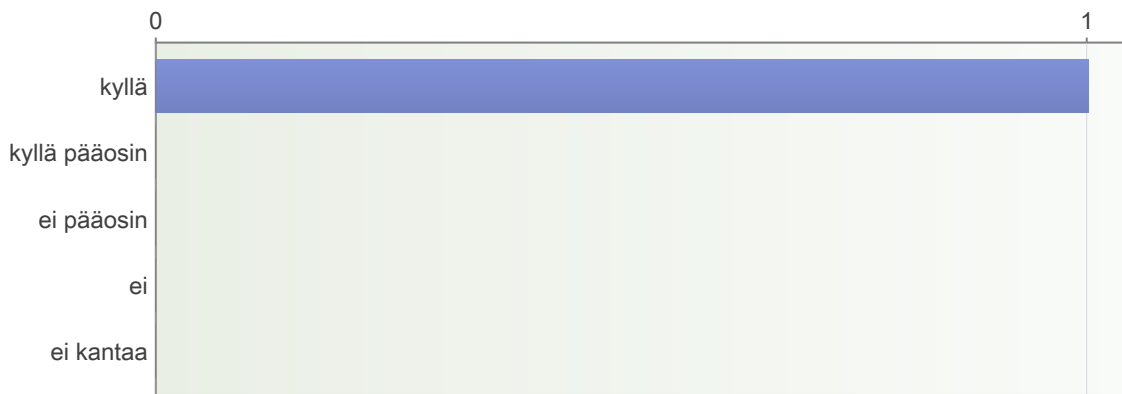
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen henkilökohtaista budjettia koskeva sääntely vaatii vielä täsmentämistä ja tarkennusta. Pidämme tärkeänä, että henkilökohtaisen budjetoinnin käytännön kokeiluja, kehittämistyötä ja tutkimuksellista seuranta ja arviointia jatketaan sosiaali- ja terveysministeriön, maakuntien, järjestöjen ja palveluntuottajien kesken. Tähänastiset kokemukset henkilökohtaisen budjetin käytöstä ovat olleet myönteisiä mutta vielä rajallisia niin asiakkaiden, palvelun järjestäjien kuin palvelun tuottajien näkökulmasta. Jatkovalmistelussa tulisikin tarkentaa henkilökohtaisen budjetin käytön hallinnointia ja soveltamisalaa.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuettu päätöksenteko tulee olla subjektiivinen oikeus.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen sisällön ja laadun valvonta ei toteudu säädössä tarpeellisessa mittakaavassa.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

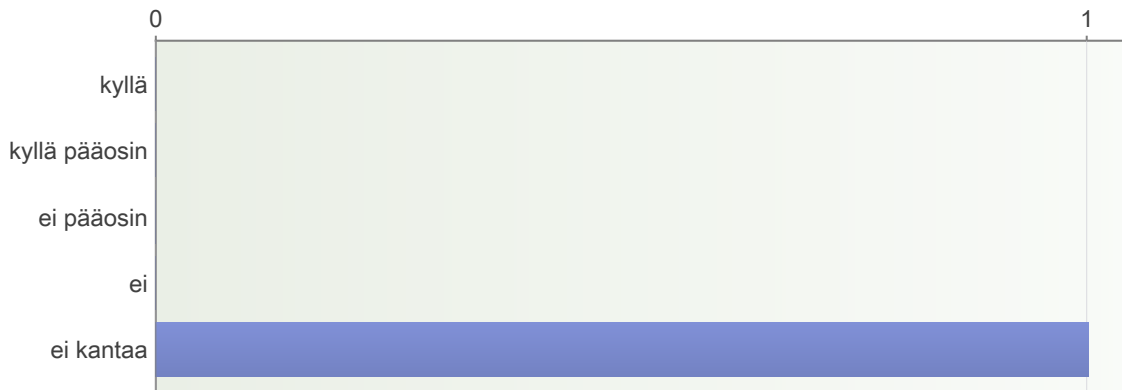
Vastaajien määrä: 1

- Palvelun tuottajilla tulisi olla myös riittävä tieto ja taito palvella vammaisia ihmisiä, jotta yhdenvertaisuus muuhun väestöön nähden toteutuisi.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

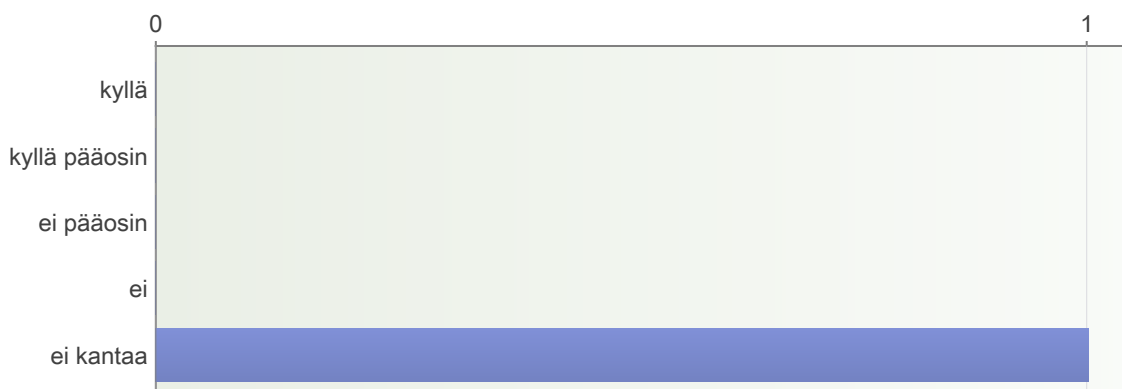
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ei riittävää tietoa.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

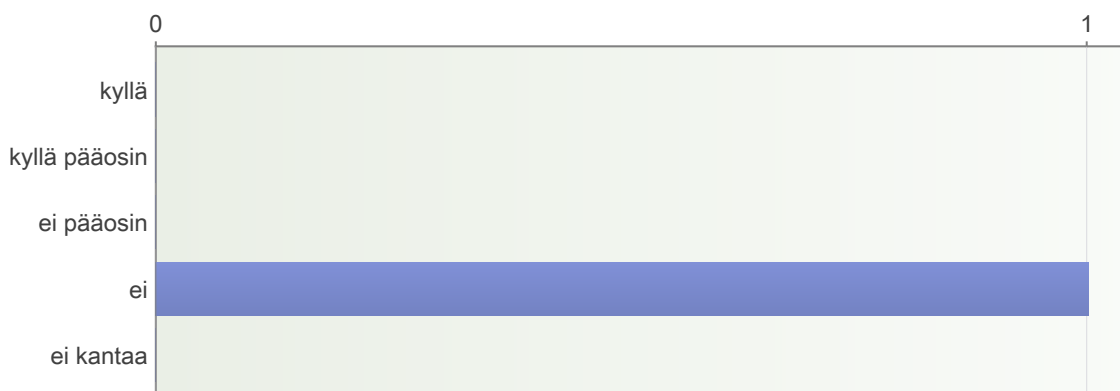
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- vaikuttavuusmittareiden luominen vaatisi huomattavan paljon parempaa tietopohjaa kuin on käytettävissä.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

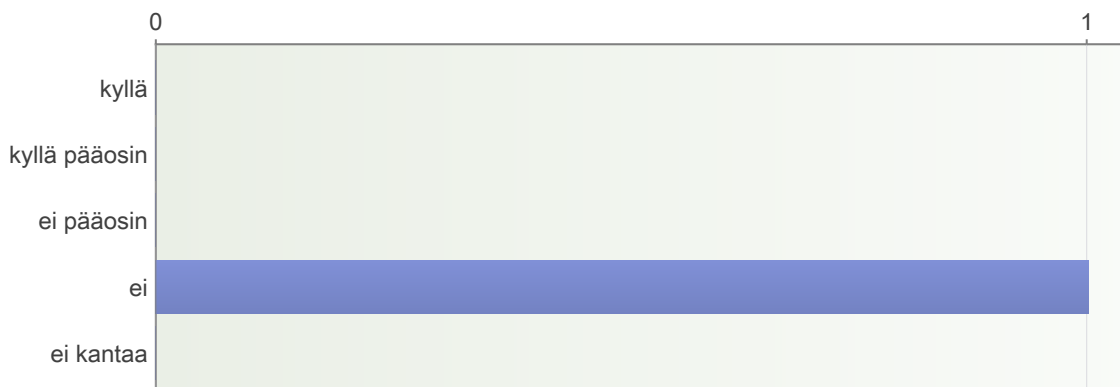

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

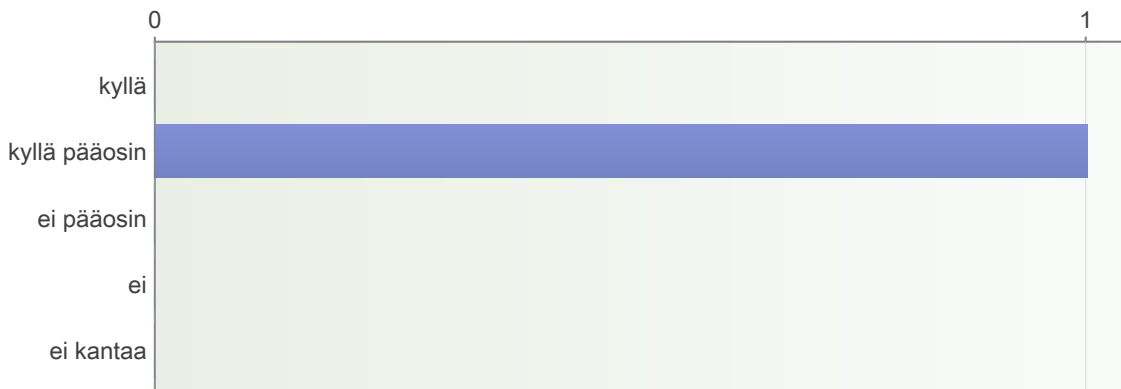
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty malli on hajanainen ja hankalasti hallittava kokonaisuus järjestämisvastuun ja laadun valvonnan näkökulmasta. Riskinä on, että maakunnille tuleva rahoitus voi olla tulevina vuosina alimitoitettu.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

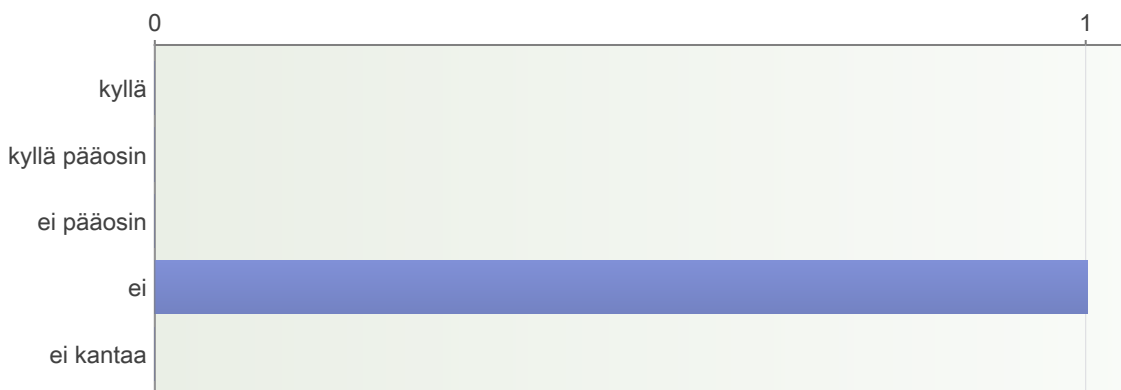
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluiden markkinat syntyvät kasvukeskuksiin mutta syrjäseuduille niitä ei synny. Kasvukeskuksiin voi syntyä myös turhaa kapasiteettiä, mikä voi lisätä kustannuksia.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Pienille toimijoille kokonaismalli on hankala ja on suuri riski, että he eivät pärjää kilpailutuksissa ja palvelut keskittyvät edelleen.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

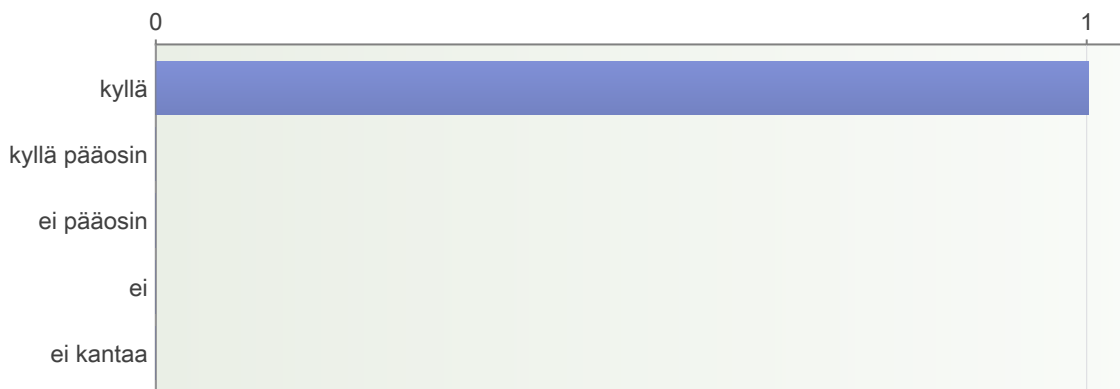
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Mitä kysymyksellä tarkoitetaan?

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten nousuun liittyvät riskit on tunnistettu, mutta niille ei ole annettu riittävää painoarvoa kokonaisarvioinnissa. Arvioinnissa ei ole otettu huomioon järjestelmän väistämättä mukanaan tuomia päällekkäisyyksiä eikä rakenteellisen integraation hyötyjä.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Varsinais-Suomen erityishuoltopiiri haluaa jatkossakin toimia alansa erityisosajakeskuksena liikelaitoksessa. Varsinais-Suomen asumispalvelut yhtiöitetään erityishuoltopiirin omaksi yhtiöksi (100%) tällä menettelyllä taataan erityisesti paljon apua- ja tukea tarvitsevien asiakkaiden palveluketjun jatkumo.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Liian paljon keskeneräisiä asioita ja avoimia kysymyksiä. Lisäksi vaikuttavuusanalyysit puuttuvat.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- On suotavaa, että lainsäädännön voimaantuloa porrastetaan.